

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

"הרימו מכשול מדרך עמי." (ישעיהו נז' \ יד')
נא לא לעיין בעלונים בזמן התפילה וקריאת התורה - שלא ינא שכח בהסתד !!!
נא לא לסטל העלונים במקום שאין בו ערב כהלכה ! - העלון טען גיחה

בס"ד ערב שבת קדש פרשת 'משפטים', כג' - < כד' שבט, ה-תשפ"ה, (2025 \ פברואר \ 22 -> 21 למניינם)

שיעורי הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פְּרַשַׁת 'מִשְׁפָּטִים'
בושא השעור: 'כבוד הבריות'
השיעור נמסר בשנת-ה-תשפ"ד לפקודת עולם (שנת 2024 למניינם)
ובשיעור זה:
ביום הכיפורים אנחנו קוראים במנחה
פרשת העריות שבפרשת אחרי מות, ומפטירין ביונה;
מה פתאום נכנסה ליום הכיפורים פרשת העריות?

זמני כניסת ויציאת שבת פרשת 'משפטים' - ה-תשפ"ה (2025 למניינם)

זמני כניסת ויציאת שבת	זמני כניסת ויציאת שבת	זמני כניסת ויציאת שבת	הזמנים לפי שעות חורף !!! מבוסס על פי לוח - "פאר הלוח"
יציאת שבת (זמן רבנו תם)	יציאת השבת	כניסת השבת	
18:46	18:09	16:56	ירושלים -
18:42	18:10	17:13	תל-אביב -
18:43	18:09	17:04	חיפה -
18:45	18:11	17:16	באר-שבע -

קוראים יקרים: השיעור הוקלד משמיעה- ולכן הניסוח הוא כשל אדם המדבר אל השומע ועל-כן יש להתייחס אליו כאילו נשמעים הדברים מפי כבוד הרב ממש בעת קריאת העלון !!!
תודות לאדם היקר, החפץ בעילום שמו, על הטרחה בתמלול והקלדת השיעורים של הרב לתועלת, לטובת ולזיכוי הרבים, וכן לכל העוסקים במלאכה. יהי רצון ש- ה' יראה בטוב מעשה ידיהם ויברכם שיזכו בכל מלי דמיטב ויזכו להמשיך ולזכות את הרבים.

לקבלת העלון בדוא"ל או בווצאפ- (בלי נדר ובע"ה) ניתן לשלוח הודעה לכתובת דוא"ל הבאה: rk-pk@hotmail.com - כמו כן ניתן להוריד את העלון מאתר לדעת.נט גלינות פרשת השבוע.

והעיקר לא לפתח פלל !!! ה' בעצמנו וזהו נדבך אצת אויבנו פתחמנו !!!

נושא השעור: 'קבוד הקדושות'
השיעור במסר
בשנת-ה- תשפ"ד
לפקודת עולם
(שנת 2024 למנינם)

בס"ד

משיחותיו של הרב"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

השיעור נכתב, הודפס והוקדש

לרפואת

- הרבנית ברוריה בת מלכה (אשת הרב ברוך רוזנבלום שליט"א).
- הגאון הרב (שלמה) יוסף ניסן שליט"א בן נציה.
- לרפואת והצלוחות: רבי רפאל בובי בן נציה.
- זויים גד ארמון בן נומה רבקה ורדה.
- מרת אסנת עליזה בת גרמן.
- יהודית בת מרסל.
- רפאל (איטו) בן תמרה.
- אברהם (וודד) בן רוזה.
- יששכר תעזי בן מרים.
- לרפואת יעקב בן מרגריטה.
- ולרפואת שיר לוי בת קרן שפנצנה בגלישה באתר הזורמון.
- אדל מעול בת רונית.
- לרפואת האדמו"ר רבי יאשיהו יוסף (פינטו) בן הרבנית זרי.
- אליהו (כהן) בן מרים.
- רוען בן ברכה.
- לרפואת הרב"ג י"ר בד"צ "ורה דעה" הרב שלמה יוסף (מוזפור) בן חוממה יונה.
- לרפואת הרב שלום הרוש שליט"א בן ימנה.
- לרפואת אסתר (פרסקה) בת רוזל.
- לרפואת הילדה מעין אודיה בת אסתר שזור.
- לרפואת ברטה (ברטין) בת רוזל.
- לרפואת מריון מונה אסתר בת הלן.
- לרפואת אירין רוזל בת הלן.
- לרפואת עפרה זונה בת ציפורה.
- לרפואת האדמו"ר רבי יאשיהו יוסף (פינטו) בן הרבנית זהרי
- לרפואת הרב שלום הרוש שליט"א בן ימנה
- לרפואת והצלוחות הנער מושי בן גיטי- שימצא וישוב לביתו בעיה בריא ועלם
- לרפואת כבוד מורנו ורבעו- הרב הגאון המקובל- רבי דוד (בצרי) בן ויקטוריה - רפואה שלימה אמון!
- לרפואת והצלוחות ולבריאות איתנה של כל עם ישראל בכל מקומות מושבותיהם - להינצל מכל המצפות ומכל המזלות ומכל הפגיעות והתאונות ופגיעות.
- לרפואת כל הפגיעים, זויילים ואורזים, מהמהומות ומתפיצעים ומלומות ישראל ופעולות האיבה.
- לרפואה שלימה ולכל הישועות-אמן!

להצלחות

- משה בן עזרת חיה ובני ביתו - ימלא זה כל משאלות לבם לטובה!
- הילדה עלת בת ציפורה
- תומר כהן בן לילה
- לשמירה ולהצלחות בני משפחות קמליאן - ובמיוחד רעייתו היקרה- פוית זלדה מרשיה בת מריון מונה אסתר ורועי אהרן בן פרוזה אליזה - לרפואה שלימה- לבריאות איתנה, לפרנסה טובה ומצלחות בריחה ולא בצימצום - יהי רצון שזוכה להמשיר ולזכות ולהפיע- בלי גדר ובע"ה - דברי תורה של כבוד הרב ברוך רוזנבלום - לעוד הרבה הרבה שנים, אמן.
- לבריאות איתנה והצלחות ילדיו - לנזילתם לבריאות איתנה וברוחות ופרנסה טובה - שזוכה לתורה ולמצות ולחיונו הגון משורש נשמתם- ושזוכו לרע קודש של קיימה - לעבודת ה' יתברך ולאריכות זויים אמן - ואלה שמותם:
- קארין אליזה בת פוית זלדה מרשיה
- נחיה רחל בת פוית זלדה מרשיה
- נתנאל בן פוית זלדה מרשיה
- כל זויילי צה"ל וכוחות הבטחון

ימלא זה' כל משאלות לבם ולבנו לטובה!

לשותפות בזכות להפצת העלון השבועי:

050-4170-270
ניתן להאזין לשיעורי הרב
בטלפון **073-3454-222**

לע"ז זוללי, הרזי ונרצזי מלחומת שמוזות תורה (וזרבות ברוך | | מלחומת תקומה)
ה-תשפ"ד ופ"ה - (2023/2024/2025 למנינם)
זויילים, אורזים, אנשי כוחות הביטחון וההצלה
ה' יקום דמם !!! יהי זכרם ברוך !!!
תנצ"ה

לעילוי נשמות

לעילוי נשמות הורי ע"ה
אבני מורי ועטרת ראשי, היקר- יעקב (קמליאן) בר רחל וצחק ז"ל
לעילוי נשמת אמי היקרה מרת פרוזה אליזה בת חגיבת ז"ל

- ר' יצחק אהרן רוזנבלום בן ישראל זאב ז"ל - אביו של כבוד הרב ברוך רוזנבלום שליט"א (שיבדל לזויים טובים וארוכים אמן).
- לע"ז ע"ד זויים (שמשי) ז"ל בן זוהר ע"ה (ונזום שיבדלזוט"א) - נפטר ביום שבת קדש פרשת בא י' בשבט ה-תשפ"ד ונטמן ביום אודר בשבת יא בשבט ה-תשפ"ד.
- לע"ז הרב"ה ר' ישראל יוסף גרוזמן ע"ה בן הגה"ה ר' מאיר צבי גרוזמן ע"ה נפ' ונטמן ביום שישי ז' אדר א' ה-תשפ"ד.
- לע"ז יששכר (שלי) בן וזרה נפטר יד' אדר א' ה-תשפ"ד.
- ולע"ז בנו- אביווי (שלי) בן מרים ע"ה, נטמן ביום ב', כב' אדר ב' ה- תשפ"ד
- לע"ז הרבנית אביגיל כדורי ע"ה (אשת הרב דוד כדורי זצ"ל- ראש ישיבת המקובלים 'זולת יצחק) נטמנה ביום כו' אדר א' ה- תשפ"ד
- לע"ז הרב יהודה (דדעי) בן אסתר זצ"ל- הרב הראשי לכאר שבע, נפטר לבית עולמו ביום שלישי, ג' תמוז (ביום הילולת הרבי מליובאוויטשי) ונטמן בכלל ד' בתמוז (אור ליום רביעי) ה- תשפ"ד
- לע"ז לינדה (שלום הלוי) בת אסתר - נפטרה לבית עולמה ונטמנה ביום אודר בשבת, טו' בתמוז התשפ"ד
- לע"ז הגב' אורנית שרון ע"ה בת הדסה זייה שתבדלזוט"א- נפטרה ונטמנה ביום רביעי ג' אב- ה- תשפ"ד
- לע"ז הגב' המנוחה רוזה בת עליזה ז"ל - נפטרה ביום שלישי כה' זושון ונטמנה ביום רביעי כו' זושון ה- תשפ"ה
- לע"ז שליון זוב"ד שרצזו באכוריות באמירויות הר"ר צבי הכהן קוגן הי"ד, שרצזו באמירויות ביום שישי כא' מר זושון ונטמן בהר הזיתים בירושלים בליל כה' במר זושון (אור ליום שלישי) ה- תשפ"ה
- לעילוי נשמת זוברנו היקר נסים (אסיג) בן בידה שהלך לעולמו ביום שבת קודש פרשת וישב- כ' בכסלו ונטמן למזורת ביום אודר בשבת כ"א בכסלו ה- תשפ"ה.
- לעילוי נשמת המרוזמות מרגלית ז"ל בת גליה, נפטרה לבית עולמה ביום שני, ו' בטבת ה- תשפ"ה

ת.נ.צ.ב.ה

אל תפספסו את עלובנו הנוסף:

תפקידת יפקד יפקד

- ובמאמר הפותח לעלון פרשת 'משפטים' - (בעמודים 2 ו-3) שכותרתו: "אכילה ושתיה בשמחת התורה" - מאת: יונתן הלוי. מובא מאתר 'הדברות'.
- בעמוד 4 - מאת הרב משה בובי שליט"א, דבר תורה לפרשת 'משפטים' - שכותרתו: 'השמחה והאמונה ב- ה' שהכל לטובה'.
- בעמוד 5 - המדור "רפואה והלכה" מאת הרב אברהם זניקוב שליט"א, רב המרכז הרפואי סוראסקי (איכילוב), לשבת פרשת 'משפטים' - שכותרתו: "רפואה משפטית וזהו פלייל".
- בעמוד 6- בפינת ההלכה מאת הרב משה בובי שליט"א - סימן תרפה - מדיני ד' פרשיות - פרשת זכור - מתוך הילקוט יוסף - מאת רבנו מרן הרב"ג הרש"ל צחק יוסף שליט"א.
- בעמוד 7 - ממתק לשבת פרשת 'משפטים' - מאת הרב נחמיה וילהלם, שליח חפ"ד בעיר בנגקוק, תאילנד שכותרתו: "באיזה אופן פטורים מלשלם על פגם בנשמה?".
- בעמוד 8 - מדור האור של הפרשה- ע"פ אור החיים הקדוש, לשבת קדש פרשת 'משפטים' - שכותרתו: 'באיזה צורה תהיה הגאולה העתידה?'.
- עמוד 9 למעלה - הטור של רבי יהונתן אמדדי שליט"א - רב בית הכנסת "יוסף חיים", אור יהודה- דבר תורה לפרשת 'יתרו' והנושא הפעם: 'רק בבית דין תורני תמצא צדק'.
- עמוד 9 למטה - תדיר "הגל השקט" המופעלים בעת חרום בשבת קודש.
- בעמוד 10- השפור לשבת פרשת 'משפטים' - ה'חרדים משבשים את המחקרים!' - מאת הרב משה מיכאל צרן (קול ברמה - בטאונה של רמת אלקנן) - מובא מאתר 'דף שו"ד' ועז"ה.

נושא השעור: 'כבוד הקב"ה'
השיעור במסר
בשנת-ה- תשפ"ד
לפקודת צולם
(שנת 2024 למנינם)

משיחותיו של הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

הַאֲרָץ וְגו': {יב} **וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מְזֻרֵעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעַץ עֵשֶׂב פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בוֹ לְמִינֵהוּ וְגו'.**

שאלת השאלה – ולמה צוה הקב"ה על האדמה להוציא דשא ולא עשב, והרי עשב כולל את כל המינים בתוכו, כמ"ש בקריאת שמע – "וְנִתְּתִי עֵשֶׂב בְּשָׂדֶךָ לְבִהֶמְתֶּךָ וְאֵכְלֶתָ וְשִׁבְעֶתָ?"

לפני שנאמר את תשובתו של ה**לבוש**, נקדים את דבריו של האזנים לתורה בפרשת בראשית;

ביום השישי אנחנו אמרים במזמור של יום: "ה' מִלְךְ גָּאוֹת לִבְשׁ לִבְשׁ ה' עַז הַתְּאֲזָר" – וכל אחד שואל את עצמו – למה ביום פלוני אמרים מזמור כזה וביום אלמוני מזמור כזה – לכל מזמור יש סיבה למה הוא נאמר ביום מסוים;

אם כן למה אומרים ביום השישי בשבוע את המזמור הנ"ל דוקא?

כותב הפרקי דרבי אליעזר {פרק יא} – לאחר שברא הקב"ה את אדם הראשון נפח בו רוח נשמת פיו וזרק בו נשמה, שנאמר {בראשית ב, ז} וַיִּפַח בְּאַפָּיו נְשָׁמַת חַיִּים וְעָמַד אָדָם עַל רִגְלָיו וְהָיָה מִסְתַּכֵּל מַעֲלֵה וּמְטֵה וְהָיָה קוֹמָתוֹ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, שנאמר {תהלים קלט, ה} אַחֲזוּר וְקָדְשׁ צְרִתָּנִי. אַחֲזוּר זֶה מַעֲרֵב. וְקָדְשׁ זֶה מְזַרְחֵ. וְרָאָה כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁבְּרָא הַקָּב"ה. הַתְּחִיל מִפָּאָר לְשֵׁם בּוֹרְאוֹ וְאוֹמֵר: מִה רְבוּ מַעֲשֵׂי ה'. עָמַד עַל רִגְלָיו וְהָיָה מֵתוֹאֵר בְּדַמּוֹת אֱלֹקִים. רָצוּ אוֹתוֹ הַבְּרִיּוֹת וְנִתְּיָרוּ כְּסִבּוּרֵין שֶׁהוּא בּוֹרְאָן, וְבָאוּ כּוֹלֵם לְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ. אָמַר לָהֶם: בְּאַתֶּם לְהַשְׁתַּחֲוֹת לִי!! בָּאוּ אֲנִי וְאַתֶּם נִלְכְּשׁ גָּאוֹת וְעוֹז וְנִמְלִיךְ עֲלֵינוּ מִי שֶׁבְּרָאנוּ, לְפִי שֶׁהֵעֵם מִמְּלִיכֵיךָ אֶת הַמֶּלֶךְ, וְאֵינְךָ מִמְּלִיךְ אֶת עֲצָמוֹ אִם אֵינְךָ הָעֵם מִמְּלִיכֵיךָ אוֹתוֹ, הֲלֹךְ אָדָם לְעַצְמוֹ וְהַמֶּלֶךְ אוֹתוֹ רָאשׁוֹן וְכָל הַבְּרִיּוֹת אַחֲרָיו, וְאָמְרוּ: ה' מֶלֶךְ גָּאוֹת לִבְשׁ וְגו'.

ומה קרה ביום השלישי?

אומר האזנים לתורה – **ותראה היבשה**... מזה התחילה תקופה חדשה בחיי העולם, היינו שבחיי הימים אין שום סדר ומשטר, והגדול מחברו בולע את חברו. אבל בחיי הארץ יש כבר סדר, דין ומשפט באדם ואפילו בבהמה וחיה, במדה ידועה... ולפיכך היו אומרים ביום השלישי שיר בבית המקדש: "אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט" {תהלים פ"ב} ופירש רש"י משום שביום ג' נראית הארץ שעליה יהיה הדין והדיינים {תמיד ל"ג}.

אם כן ביום השלישי נראתה היבשה. ברגע הזה, היתה אפשרות לברוא את בני האדם, כי בני האדם לא יכולים לחיות במים. במים חיים רק הדגים, ואומרת הגמרא {מסכת חולין קכז, א} – **תנו רבנן: כל שיש ביבשה יש בים חוץ מן החולדה. אמר ר' זירא: מאי קראה? {תהילים מט-ב} האזינו כל יושבי חלד.**

היות ומהיום השלישי היתה יכולת לברוא את בני האדם, ממילא היו צריכים דין ומשפט – שאמרנו, שהעולם קיים על האמת על השלום ועל הדין¹. ממילא המזמור שאנו אומרים ביום השלישי בשבוע הוא "אלקים נצב בעדת אל בקרב אלקים ישפוט".

אם כן למדנו, שהמקום שאין בו דינים הוא היס. וברגע שיש יבשה, יש מקום לדון.

אומר הלבוש – אמר יתברך {בראשית א, יא} תדשא הארץ דשא עשב מזרע זרע למינו, והאי דשא מיותר הוא שהיה לו לומר 'תדשא הארץ עשבים מזרע זרע למיניהם', דכיון שכתוב למיניהם לא היה צריך לכתוב מלת דשא ליכנס בדוחקו של רש"י שפירש על דשא עשב לא דשא לשון עשב וכי' כמו שהוא בפירושו. אלא יראה לי שרמזה לנו התורה כשתדשא הארץ דש"א שהוא ר"ת דין שילום אמת...

ע"פ הדברים האלה, נוכל ללכת לעוד נק' א' שכותב האזנים לתורה בפרשת נח:

הקב"ה החליט להשמיד את העולם, היות והבריאה השחיטה את דרכה – ומהי הדרך שנבחרה להשמדת העולם? מבול!

שואל האזנים לתורה, ולמה דוקא מבול, והרי יכל הקב"ה לעשות רעידת אדמה כמו אצל קרח ועדתו, האדמה נפתחה וכולם נבלעו בתוכה?

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת **משפטים**. הפרשה מהווה המשך לפרשת יתרו שקראנו בשבוע שעבר.

כותב רש"י – **ואלה המשפטים**. כל מקום שנאמר **ואלה** פסל את הראשונים, **ואלה** מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני, אף אלו מסיני.

אומר הרא"ם, שגם פרשת משפטים נאמרה באותה צורה שנאמרו עשרת הדיברות; באותם קולות וברקים וענן כבד על ההר, ניתנה גם פרשת משפטים. ולכן נאמר "**ואלה המשפטים**" – ו' מוסיף על הראשונים, מה אלה בקולות וברקים אף אלו בקולות וברקים; ולמה זה נעשה בצורה כזאת? משום שפרשת משפטים עוסקת במ"ב מצוות מתוך נ"ג מצוות שישינו בפרשה, בענין של 'בין אדם לחברו' ודרך בני האדם לזלזל במצוות מהסוג הנ"ל. לכן על מנת שלא נבוא לזלזל בהן, בא הקב"ה ורצה להחדיר בנו אותו מורא ופחד שיש לנו בקיום מצוות של 'בין אדם למקום' למצוות של 'בין אדם לחברו', וממילא היתה צריכה פרשת משפטים להינתן כפי שניתנו עשרת הדיברות!

האור החיים הקדוש חולק על דבריו, ואומר שהפרשה הזאת לא נאמרה בקולות וברקים. אבל רש"י במסכת תענית {כא, ב} כותב – **אל מול ההר ההוא**. בלוחות הראשונות כתיב לא נסתלקה שכינה עד לוחות האחרונות שניתנו ביום הכפורים וגם כל ימות החורף שעסקו במלאכת המשכן שהתה שכינה בהר ומשם ניתנו כל המצוות בקולי קולות ולפידים ביום קבלת עשרת הדיברות...

שאלת השאלה – מה מונח כאן, שגם את פרשת משפטים המשיך הקב"ה בקולות וברקים – מה המסר שישנו כאן?

בספר ים דרך הוא אומר, שהקב"ה רצה להראות לנו שהתורה הקדושה זה לא רק עשרת הדיברות. הגם שיש לנו חמש דיברות בין אדם למקום וחמש דיברות בין אדם לחבירו, אבל התורה שמה דגש שגם הענין של ארבע אבות נזיקין – השור הבור המבעה וההבער, וגם 'כל אלמנה ויתום לא תענון', השבת אבידה, דיני עבד עברי – הכל זה חטיבה אחת שחשיבותם היא בדיוק כמו עשרת הדיברות, כדי שלא נזלזל ואפילו במעט בעניינים של בין אדם לחבירו. ולכן כדי לתת את החשיבות לעניינים של בין אדם לחבירו, המשיך הקב"ה את הפרשה הזו – פרשת משפטים – גם כן בקולות וברקים, כדי להראות לנו עד כמה הנושא הזה חשוב.

פותרת הפרשה: {טו, א} **ואלה המשפטים אשר תשים לפניך**.

כותב רש"י – ולמה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח, לומר לך שתשים סנהדרין אצל המקדש {המזבח}.

א"כ פותרת הפרשה על חשיבות המשפט.

אומרים חז"ל {מכילתא פרשת משפטים} – **רבי שמעון אומר: מה ראו דינין לקדום לכל מצות שבתורה שכשהדין בין אדם לחברו תחרות ביניהם, נפסק הדין נעשה שלום ביניהם וכן יתרו אומר: {יח, כג} אם את הדבר הזה תעשה... וגם כל העם הזה על מקמו יבא בשלום.**

אומרת המשנה {אבות פ"א מ"ח} – **רבן שמעון בן גמליאל אומר, על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום, שנאמר {זכריה ח} אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם.**

ולכן פתחה הפרשה דוקא במערכת הדינים, שזה הדבר שמחזיק את העולם.

כותב הזוהר הקדוש {ח"ב דף קכ"ב, ע"א} – **שנינו, אמר רבי יוסי, מה ראה הקדוש ברוך הוא לתת דינים לישראל אחר עשור האמירות? אלא כך שנינו, מצד הגבורה נתנה תורה לישראל, משום כך צריך לתת שלום ביניהם כדי שהתורה תהיה שמונה מפל צדדיה. שאמר רבי אבא אמר רבי יצחק, אין העולם מתקיים אלא על דין, שאמלמלא הדין לא יעמד, ומשום כך העולם נברא בדין והתקיים.**

בא הלבוש בספרו **עיר שושן** על חושן משפט, וכותב דבר על דרך הדרוש;

ביום הראשון של הבריאה, היה העולם תהו ובוהו. ביום השני של הבריאה, היה העולם מלא מים. אבל הקב"ה הבדיל בין מים עליונים למים תחתונים. ביום השלישי אסף הקב"ה את המים אל מקום אחד, שנאמר {בראשית א, ט} **יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה** וגו', ומיד לאחר מכן מצוה הקב"ה – {שם יא} **תדשא הארץ דשא עשב מזרע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על**

¹ **ברוך שאמר**: ולא רק אצל עם ישראל, אלא גם אצל אומות העולם שנצטוו בשבע מצוות בני נח, ואלו הן: עבודה זרה, שפיכות דמים, גילוי עריות, אבר מן החי, ברכת השם, גזל ודיינים.

נושא השעור: 'כבוד הקריות'
השיעור במסר
בשנת-ה- תשפ"ד
לפקודת צולם
(שנת 2024 למנינם)

משיחותיו של הרב"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

דבר שבקול הוא המעיל המשמיע קול צלצול של פעמונים, ויכפר על הקול הרע של לשון הרע. והציץ מכפר על עזות פנים שהרי. בקשר לציץ כתיב {שמות כח-לח} והיה על מצח אהרן; ובקשר לעזות פנים של ישראל בזמן ירמיהו כתיב {ירמיה ג-ג} ומצח אשה זונה היה לך...

השעירים שנשלחים לעזאזל באים לכפר על עריות – ולמה? כי המקום שנקרא 'עזאזל' הוא מקום משכנם של עוזא ועזאל – אותם מלאכים שקטרגו על בריאת האדם וביקשו לרדת לעולם הזה ולהוכיח שלא יחטאו; לבסוף ירדו וחטאו, שנאמר {בראשית ו, ב} **ויראו בני האלקים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר יצרו** – ומי היו אותם מלאכים?! אומרים חז"ל – עוזא ועזאל.

יש חלק נוסף בעבודת יום הכיפורים, והוא ענין הגזל, ולכן אנחנו אומרים בתפילת הנעילה "למען נחדל מעושק ידינו".

אם כן קוראים בתורה פרשת העריות, ולמפטיר קוראים בספר יונה; יונה נשלח ע"י הקב"ה כדי לעורר את תושבי נינוה – וכידוע, הוא לא רצה ללכת כדי שלא להביא קטרוג על עם ישראל. אז כדי לברוח מן הנינוה, מה הוא עשה? – {יונה א, ג} **ויקם יונה לברח תרשישה מלפני ה' וירד יפו וימצא אניה באה תרשיש ויתן שכרה וירד בה לבוא עמ'הם תרשישה מלפני ה'.**

יונה בא לבעל הספינה שעדיין לא היתה מלאה, והיה מוכן לשלם לו על כל המקומות הפנויים רק כדי שיפליג. הספינה יצאה לדרך – הקב"ה טלטל את הספינה וכולם התחילו להיכנס ללחץ. לעומתם, יונה הלך לירכתי הספינה ונרדם – {שם ו} **ויקרב אליו רב החבל ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלקיך אולי יתעשת האלקים לנו ולא נאבד ...** {יב} **ויאמר אליהם שאוני והטילני אל הים וישתק הים מעליכם כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם;**

חכמי המוסר לומדים מכאן דבר עצום. פעמים שיש בעיה או צרה ל"ע, ואז טבע האדם להאשים את השני שבגללו באה הבעיה/הצרה. אבל יונה נתן לנו כלל – אף פעם אל תחפש אשמים – **בשלי הסער הגדול הזה** – תמיד תחשוב שאתה הבעיה, ואם כל אחד יחשוב ככה, ממילא הכל יסתדר.

ממשיך הנביא ואומר²: "וימנ' ה' דג גדול לבלע את יונה ויהי יונה במעי הדג שלשה ימים ושלשה לילות".
אומר דוד המלך: {תהלים ח, ט} **צפור שמים ודגי הים עבר ארחות ימים;**

אומר המדרש {ילקוט שמעוני תהלים רמו תרמ"א} – **צפור שמים**. זה אליהו הנביא שמשבב את כל העולם כצפור ונאמר {שם יז, ו} והעורבים מביאים לו לחם ובשר. **ודגי הים**. זה יונה שנאמר {יונה ב, א} ויהי יונה במעי הדג.

אומרים חז"ל **[פרקי דרבי אליעזר פרק י]** – ר' טרפון אומר, **ממונה היה אותו הדג לבלוע את יונה מששת ימי בראשית, שנאמר {יונה ב, א} וימן ה' דג גדול לבלע את יונה**. נכנס בפיו כאדם שהוא נכנס בבית הכנסת הגדולה, ועמד. והיו שתי עיניו של דג כחלונות אפומיות מאירות ליונה.

כותב הרד"ל – **ב' עיניו כחלונות אפומיות וכו'.** ע"ל פמ"ב שעיקר ביאור המילה חלונות שבהן לוחות של זכוכית מאירות כעין שלנו, ובוזהר בשלח {שם} אמרו תרין עיניו כו' מנהרין כשמשא⁶.

ידועה תשובתו של **רבינו האר"י זיע"א**, שהיות וכל העולם היה טמא היה צורך לטהר אותו, ולכן הטביל הקב"ה את העולם – כעין מקוה טהרה, ובכך נטהר הדור מאותה טומאה.

כותב האזנים לתורה – וכן אנו רואים, שביבשה שורר דין ומשפט וסדר ומשטר – ובמדה ידועה – אפילו בין בעלי החיים... משא"כ בימים ובנהרות, ששם שורר אי סדר גמור. וכן עלתה במחשבה לפנינו יתברך, שיצורי היבשה לא יהיו פרוצים כמו יצורי הים. וכן אמרו חז"ל, שאני דגים דפריצי {ביב ע"ד}, ואי אפשר לצנן אותם אפילו בידי שמים, כי כך טבעם מתחילת ברייתם, משא"כ בשוכני ארץ. ועד דור המבול עשתה ה'ארץ רצון קונה, וצאצאיה לא שינו בדרי"כ את תפקידם, ואז בא שינוי בשני דברים יסודיים בחיי הארץ: "ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס". ולו ראה הקב"ה שני דברים אלה: השחתה – פריצות וחמס בימים ובנהרות, לא היה מקפיד כל כך, כי כך טבעם של יצורי המים, אבל "וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ". וצאצאי הארץ הלא נבראו 'מ'צוננים', ואיך הגיעו לידי השחתה כזו, שאפילו חיה ועוף נזקקין לשאינו מינם?! אבל השחתה זו לא היתה ניכרת לבני האדם, כי הורגלו בה עד שחשבו שכך צריך להיות, לעומת זאת החמס שמלא את הארץ, היה מורגש מאד אצל בני האדם כי חמסו והכל היו נחמסין, וכ"א צועק על העול הנעשה לו ולא הרגיש את העול, שהוא ושה לאחרים. ולפיכך כאשר דיבר ה' אל נח הזכיר בעיקר את החטא שהדור ההוא הרגיש בו: "קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם", הארץ שגליתי אותה במטרה שישכנו בה סדר ומשטר, דין ומשפט – מלאה חמס, א"כ אין צורך בה, ויבואו 'אותן שישבו בה מקדם' – המים ('ב"ר פ"ה), ויכסו את היבשה – ארץ – שלא מלאה את תפקידה.

לרב סורוצקין, בעל **האזנים לתורה**, יש ספר נפלא נוסף בשם **הדעה והדיבור**. שם בחלק א' מאמר י' הוא כותב דבר נפלא;

ביום הכיפורים אנחנו קוראים במנחה פרשת העריות שבפרשת אחרי מות, ומפטירין ביונה; מה פתאום נכנסה ליום הכיפורים פרשת העריות?

צריך לדעת, שעבודת יום הכיפורים עומדת על ג' עבירות שהאדם נוטה להימשך אחריהם;

אומרת הגמרא {מסכת ביב קס"ה, א} – **אמר רב יהודה אמר רב: רוב בגזל ומיעוט בעריות והכל בלשון הרע**. בלשון הרע **סלקא דעתך? אלא אבק לשון הרע**.

למי שלומד קצת את ענייני יום הכיפורים יודע, שביום הכיפורים העבודה שלנו היא על היסודות האלה; ביום הכיפורים הקטורת צריכה להיות 'דקה מן הדקה' – והמהר"ל כותב, שהדקה מן הדקה שיש בקטורת נועד לכפר על אבק לשון הרע, שאבק לשון הרע זה לא לשון הרע עצמו כי עליו מכפרים בקטורת היומיומית ובמעיל – כך אומרת הגמרא;

אומרת הגמרא {מסכת זבחים פח, ב} – **ת"ר: מעיל של הכהן הגדול כולו של תכלת היה, שנאמר {שמות לט-כב} ויעש את מעיל האפוד כליל תכלת. שוליו, כיצד היו עשויים? העושה א המעיל היה מביא חוטים של תכלת וארגמן ותולעת שני שהיו שזורין יחד, ועושה אותן כמין רימונים שלא פיתחו פיהן, וכמין קונאות של קנסות שבראשי תינוקות, דהיינו, בצורת הכפתורים שהיו תולים בכובעים שבראשי הילדים, ולאחר מכן היה מביא **שבעים ושנים זגין דפנות של פעמונים שבהן שבעים ושנים עינבלין ותולה בהן כלומר בתוך הרימונים, את הפעמונים עם ענבליהם. שלשים וששה פעמונים בצד זה ושלשים וששה מצד זה של המעיל. רבי דוסא אומר משום רבי יהודה: שלשים וששה פעמונים היו בסכ"ה; שמונה עשרה היו תלויים מצד זה של המעיל, ושמונה עשרה מצד זה. אמר רבי עיניי בר ששון: כמחלוקת כאן כך מחלוקת במראות נגעים המחלוקת בין תנא קמא ורבי דוסא לענין מספר הפעמונים שהיו תלויים במעיל מקבילה למחלוקת תנאים אחרת לענין מספר המראות השונים של נגעי צרעת; דתנן במשנה {נגעים א, ד}: **מראות נגעים, רבי דוסא בן הרכנס אומר: מספרם הוא שלשים וששה. עקביא בן מהללאל אומר: מספרם הוא שבעים ושנים, ועוד אמר רבי עיניי בר ששון: למה נסמכה בתורה פרשת הקרבנות לפרשת בגדי כהונה? לומר לך: מה כשם שקרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין: הכתונת מכפרת על שפיכות דם ... מכנסים מכפרת על גילוי עריות ... מצנפת מכפרת על גסי הרוח ... אבנט מכפר על הרהור הלב ... חושן מכפר על הדינין ... אפוד מכפר על עבודת כוכבים ... מעיל מכפר על לשון הרע. מנין? א"ר חנינא: יבא******

² **ברוך שאמר**: ולמה רצה יונה לברוח לחו"ל? כי הוא היה בטוח שאם הוא יהיה בחו"ל הוא לא יזכה לנבואה, כי בחו"ל לא מתנבאים. אבל הוא לא ידע, שמי שמתנבא קודם בארץ ישראל, מתנבא גם לאחר מכן בחו"ל. וחוצ' מזה, על המים אפשר להתנבא גם בחו"ל – וראיה מיחזקאל הנביא שהקב"ה נגלה אליו על נהר 'כבר'.

³ **ברוך שאמר**: ראיתי פעם בא' המפרשים על יונה, ששאל אותו רב החובל למה הוא רוצה לברוח מהר, אמר לו יונה, כדי שלא לקבל נבואה, אמר לו רב החובל: "יכול להיות שהקב"ה יפגע בספינה כי אתה בתוכה, אז צריך לעשות ביטוח יותר מקיף – כלומר, להגן יותר על הספינה [אולי תהיה מתקפה של החיות!]

⁴ יונה ב, א.

⁵ **ברוך שאמר**: 'וימין', אומרים חז"ל, לשון הזמנה.

⁶ **ברוך שאמר**: הכוונה לוחות של זכוכית ודרך זה הוא יכל לראות מה הולך בחוץ.

נושא השעור: 'כבוד הקריות'
השיעור במסר
בשנת-ה- תשפ"ד
לפקודת צולם
(שנת 2024 למנינם)

משיחותיו של הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

ממשיך המדרש ואומר – רבי מאיר אומר, מרגלית אחת היתה תלויה במעיו של דג, מאירה ליונה כשמש הזה שהוא מאיר בצהרים, ומראה לו כל מה שבים ובתהומות, ועליו הכתוב אומר {תהילים צז, יא} **אור זרע לצדיק ...** אמר יונה לדג: הראני כל מה שבים ובתהומות, והראהו נהר גדול של מימי אוקינוס, שנאמר {יונה ב, ו} **תהום יסבבני.** והראהו ים סוף שעברו בתוכו ישראל, שנאמר {שם} **סוף תבוש לראשי.** והראהו מקום משברי ים וגליו יוצאים ממנו, שנאמר {שם ד} **כל משבריד וגליך עלי עברו ...**

הקב"ה רצה שיונה ילך להתנבאות על תושבי נינוה. בסדר גמור. אז למה צריך דוקא שדג יבלע אותו?! – שרב החובל של האוניה יתקע בלי סולר בלב הים, והקב"ה יביא רוח שתיקח את האוניה עד לנינוה! – והראהו שהדבר אפשרי, יש לנו מלא אחר מאשר מנשה;

מספר המדרש {דברים רבה, פרשה ב, אות כ} – **ומה עשה לו הקדוש ברוך הוא למנשה המלך? מסרו ביד שונאיו, מנין, שנאמר (דברי הימים ב לג, יא): ויבא ה' עליהם את שרי הצבא אשר למלך אשר, ויאסרוהו בנחשתיים, ועשו לו מזלן של נחשת והכניסו אותו לתוכו והיו מדליקין תחתיו והוא היה נשרף מבפנים, אותה שעה קרא מנשה לכל אלהות שבעולם שהיה מזבח להם ולא ענו אותו אחד מהם, שנאמר (ישעיהו מו, ז): אף יצעק אליו ולא יענה מצרותו לא יושיענו, כיון שראה מנשה צרות צרה, שלא ענה אותו אחד מהם, התחיל קורא להקדוש ברוך הוא, אמר לפניו רבונו של עולם, הרי קראתי לכל אלהות שבעולם וידעתי שאין בהם ממש, רבונו של עולם את הוא אלוך על כל אלהים, ואם אי אתה עונה אותי אני אומר שמא חס ושלום כל הפנים שוות, אמר לו הקדוש ברוך הוא הא רשע בדין הוא שלא אענה אותך שהקעסת אותי, אלא שלא לנעל דלת לפני השבים שלא יהו אומרים הרי מנשה בקש לעשות תשובה ולא נתקבל, לפיכך הריני עונה אותך, מנין, שנאמר (דברי הימים ב לג, יג): ויתפלל אליו ויעתר לו, אל תקרי ויעתר לו, אלא ויחתר לו, מלמד שהיו מלאכי השרת מסתמין את חלונות של רקיע שלא תעלה תפלתו לשמים, מה עשה הקדוש ברוך הוא, חתר את הרקיע מתחת פסא הכבוד וקבל את תפלתו, (דברי הימים ב לג, יג): וישיבוהו ירושלים למלכותו. אמר רבי שמואל בר אבונא בשם רבי אחא ברוח השיבו, כמה דתימא משיב הרוח, באותה שעה ידע מנשה כי ה' הוא האלהים.**

אם כן אם הקב"ה לא רוצה להביא רוח, הוא יכול להביא גם נשר שיעביר אותו ממקום למקום – והראהו מדברי מדרש;

מספר המדרש⁷ {מובא במבוא המדרש תנחומא הקדום} – **מעשה** בשלמה המלך שהיתה לו בת יפיפיה אין כמותה בכל ארץ ישראל. הביט במזלות מי בן זוגה ומי ישאנה, וראה שהוא עני אחד ואין בישראל עני כמותו⁸. מה עשה? בנה מגדל גבוה בים והיה מקיפו מכל רוחותיו עני מסביב. נטל שלמה את בתו ונתן אותה בתוך אותו מגדל. ועמה שבעים סריסים מזקני ישראל. ובמגדל לא עשה פתח, שלא יכנס אדם בו ונתן בו צידה הרבה. אמר: אראה פועל השם ומעשהו. לימים היה אותו עני, שהוא בן זוגה, יוצא בדרך בלילה, והיה ערום ויחף, רעב וצמא. ראה נבלת שור מושלכת בשדה, נכנס בה בין צלעותיה להפיג צינתו. ובשעה שישן שם בא ענף גדול {י"א נשר} ונטל אותה נבילה ונשאה על גג אותו מגדל על חדר הבחורה, ושם היה הענף אוכל את בשר הנבלה, וישב שם העני על הגג.

כשהאיר השחר יצאה הבחורה מחדרה ללכת הגגה, כמנהגה בכל יום, וראתה אותו בחור. אמרה לו: מי אתה ומי הביאך לכאן? אמר לה: יהודי אני מבני עכו, וענף הביאני לכאן. מה עשתה? לקחתו והביאתו לחדרה, והלבישוהו, הרחיצוהו, סכוהו ונתתה מאד עד שאין כמותו בכל גבול ישראל, ואהבה אותו הבחורה בלבה ובנפשה. והיה הבחור חריף ומפלפל, ממולח וסופר. יום אחד אמרה לו: רוצה אתה לקדשני? אמר לה: הלאו! מה עשה? הקיז דם וכתב לה כתובה, קידשה ואמר: עד ה' היום ועדים מיכאל ונבריא. נתעברה ממנו. כשראו אותה הזקנים מעוברת, שאלו אותה ממי היא מעוברת, אמרה להם מה לכם לדעת? נפלו פני הזקנים, שהיו מתיראים משלמה המלך, ושלחו אליו לבוא אליהם. נכנס שלמה בספינה ובא אליהם, ואמרו לו: אדוננו

המלך, כך הדבר, ואל ישים אדוננו בעבדיו עוון. קרא שלמה לבתו ושאל אותה על הדבר. אמרה לו: בחור אחד הביא לי הקדוש ברוך הוא יפה וטוב, תלמודי וסופר, וקידשני. קראה לבחור ובא לפני המלך והראה לו הכתובה שכתב לבתו, שאל המלך על משפחתו והבין מתוך דבריו שהוא שראה במזל, ושמו שמחה גדולה ואמר: ברוך המקום שנותן אשה לאיש. מכאן שאת גזירת הגורל אין לשנות.

א"כ כשהקב"ה רוצה להוציא שידוך לפועל, הוא שולח נשר שלוקח נבלה – שבתוכה נמצא הבחור, והנשר לוקח אותו עם הנבלה ביחד עד השידוך שלו בקצה השני של העולם – ויש חתונה!

אם כן למה היה צריך את הדג כדי שיבלע את יונה, ויונה יעשה בתוכו טיולים ימינה – שמאלה?! – שיעמוד יונה על המזח ולפני שהוא עולה לאוניה, יבוא נשר ויתפוס אותו בכתפיים ויקח אותו עד לדיוטי פרי של נינוה? 😊

אומר הרב סורוצקין בספרו **הדעה והדיבור** – ויונה בן אמיתי, שלא רצה ללכת אל ננוה לקרא אליה בשם ה' את הקריאה: "עוד מי יום וננוה נהפכת" {יונה ג} **"מפני החמס אשר בכפיהם"** – הושלך אל הים ... למקום האנרכיה והחמס. "וימן ה' דג גדול לבלוע את יונה – לאמר לו, האם בשביל כבודך (פן יקראו אותך נביא השקר – פד"א) תהפך היבשה לים? האם כדאי הדבר בעיניך שיהא איש את רעהו חיים בלעו ביבשה, כדגים הללו בים? ויהי יונה במעי הדג ג' ימים וגי' לילות וראה את החיים המלאים חמס וריב, אשר בבטן הים; וכמו שאמר ר' מאיר (פד"א): מרגלית היתה תלויה במעיו של דג ומאירה ליונה כשמש הזה, שמאיר בגבורה, וראה יונה כל מה שבימים ובתהומות ... ואמר לו הדג, ליונה, אי אתה יודע שיומי בא להתאכל לתוך פיו של לוינת? (ר"ל שנאבד גם אני גם אתה יחדיו ...) וכו'. **הרי שלא ירד יונה מצולה בלבב ימים** אלא כדי לראות בעיניו את החמס השורר שם, וכדי **להחב עליו את הסדר והמשטר השורר בארץ ויקבל את השליחות** שנמסרה לו. וכן היה, כי כאשר פלט הדג ע"פ מצות ה' את יונה אל היבשה, הלך והשיב את אנשי ננוה אל הסדר והמשטר, אל הדין והמשפט, עד שקעקעו את כל הבירה כדי להחזיר את המריש הגזול לבעליו⁹ {תענית ט"ז ע"א}, והחזירו מציאה לבעליה {ילקוט יונה ג}.

נמצאנו למדים, עד כמה הקב"ה רוצה את מערכת המשפט. אבל יש כאן דבר נוסף – ללמדנו שאצל הקב"ה זה לא רק עשרת הדברות; זה לא רק י' אלהים לך אלקים אחרים על פניו וכו'. שלכאורה אם היו שואלים אותנו 'במה היתה התורה צריכה לפתוח אחרי מעמד הר סיני – היינו אומרים במצות המועדים – פסח, שבועות וסוכות; איסור אכילת חמץ, מצות אכילת קרבן פסח וכו' – ובמקום זה, מדברת התורה על עבד עברי, שומר חינוך, שומר שכן, שור, בור וכו' – וכי זה הנושא שהיה צריך להיאמר בקולות וברקים?! – התשובה היא שכן!

התורה דורשת ממך חוקים – אם בילית עם המשפחה שלך ביער ועשית מנגל, מה כתוב בשלט מטעם 'רשות הגנים והממטרות?!' 😊 – י'לא להשאיר גחלים בוערות'; אבל בתורה לא כתוב לשים שלטים, אלא {כב, ה} **כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבער את הבערה**, או {כא, לג} **וכי יפתח איש בור או פי יבירה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור: (לד) בפעל הבור ישלם פסוף ישיב לבעליו והמת יהיה לו** – הקב"ה דורש ממך לכסות את הבור שלא יגרם נזק לאף א'! זאת אומרת, המצוות של בין אדם לחבירו חשובות לקב"ה יותר מהמצוות של בין אדם למקום!

נשאלת השאלה – כמה אותיות יש בעשרת הדברות?

כותב הרא"ש {פרשת יתרו} – **וכל אשר לרעד**. מאלף דאנכי עד לרעד יש תרי"ג אותיות כנגד תרי"ג מצות {במדבר רבה יג, טז, ושם נוסף, וז' יתירות כנגד ז' ימי בראשית, ללמדך שכל העולם לא נברא אלא בזכות התורה}. ומכאן אסמכתא למאן דאמר שהספר תורה שהיה נושא המלך בזרועו שלא היה כתוב בו רק עשרת הדברים בלבד. ונקרא ספר תורה לפי שיש בו אותיות כמנין המצות.

אומר המדרש {תנחומא, קורח, אות י"ב} – **הלוחות, היו בהן שש מאות ושלוש עשרה אותיות, מן אַנְכִי עַד אֲשֶׁר לְרַעַךְ, כְּנֶגֶד שֵׁשׁ מֵאוֹת וְשָׁלֹשׁ**

⁹ **ברוך שאמר**: שאפילו קרש שקעקעו אותו בקיר הם החזירו לבעליו, למרות 'תקנת מרישי' שאומרת, שאם אדם גנב קורה ושם אותה בתוך אמת הבנין, הוא משאיר אותה ונותן את שווייה לבעליה; אפילו פקעת של צמר, אומרים חז"ל, הם פרמו מהבגד והחזירו לבעליו!

⁷ **ברוך שאמר**: כך מובא גם בספר מקדש מעט על תהלים, וכן בספר עלי ורדים של הרב שלמה לויןשטיין.

⁸ בחלק מהגרסאות מובא שהיה גם בור.

נושא השעור: 'כבוד הקריות'
השיעור במסר
בשנת-ה- תשפ"ד
לפקודת צולם
(שנת 2024 למנינם)

משיחותיו של הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

מוסיף המנחת חינוך ואומר, אם אדם לא פייס את חברו הוא גם לא יוכל לבקש סליחה מהקב"ה; מחילה על עבירות שבין אדם לחברו תלויה קודם בחבר – רק לאחר שפייסת אותו, אתה יכול לגשת ולבקש סליחה מהקב"ה! ללמדנו, עד כמה חשובות המצוות שבין אדם לחברו לפני הקב"ה!

לאחר הדברים האלה, הייתי רוצה ללמוד נושא – איך מסתכל הקב"ה על בנאדם, ואיך להבדיל, אנחנו – בשר ודם, מסתכלים על זה במבט 'בהמי':

כותבת התורה בפרשת שבוע עבר – {כ, כג} **ולא תעלה במעלת על מזבחי אִשֶׁר לא תגלה עֲוֹנוֹתָ עָלַי;**

אומר רש"י – אשר לא תגלה עוונותך. שעל ידי המעלות אתה צריך להרחיב פסיעותיך, ואף על פי שאינו גלוי ערוה ממש, שהרי כתיב (שמות כח מב) ועשה להם מכנסי בד, מכל מקום הרחבת הפסיעות קרוב לגלוי ערוה הוא, ואתה נוהג בהם מנהג בזיון. והרי דברים קל וחומר ומה אבנים הללו שאין בהם דעת להקפיד על בזיון אמרה תורה הואיל ויש בהם צורך, לא תנהג בהם מנהג בזיון, חברך שהוא בדמות יוצרך, ומקפיד על בזיונו, על אחת כמה וכמה.

פירוש הדבר, לאבן אין בזיון. אי אפשר לבזות אבן. אבל בכל זאת אומרת התורה, אל תעלה במדרגות על המזבח – ולמה? כי יכול להיות גילוי ערוה – אז מה תעשה? תעלה על כבש. מזה נוכל ללמוד עד כמה הקפידה תורה על כבודו של החבר!

ע"פ דין תורה, אדם שגנב לא יושב בכלא; אין כלא לגנב – ולמה? כי כלא זה אוניברסיטה לגנבים. נכנס גנב קטן – יוצא גנב גדול. אז מה עונשו של גנב? אומרת התורה, אדם שגנב משלם כפל. ואם אין לו לשלם – מוכרים אותו לעבד.

בדור שלנו, במשפטי ההבל ורעות רוח, אדם שעושה אנשים – מה עושים לו??? 'תספורת'; אם גנבת מאה מיליון – תחזיר רק 700 אלף – שקל ליום!

לכאורה, איזה מין 'מבצע' זה!!! – 'תשמע, אין סיכוי שהוא יחזיר את כל הסכום, אז עשינו לו 'תספורת' לחוב";

מה פירוש שאין סיכוי!!! תעבוד אתה ואשתך בניך ובני בניך עד שתחזיר את כל החובות! – ולמה שיחזיר?! כי אין מושג כזה אצל הקב"ה לקחת רכוש של מישהו אחר ולא להחזיר; אם לקחת ולא החזרת ונפטרת מהעולם – מחזירים אותך בחזרה לעולם הזה כדי להחזיר את מה שלקחת!

מסופר על הבעל שם טוב הקדוש שצוה פעם על עגלונו לרתום את סוסיו ולנסוע לכפר פלוני. כשהגיעו לשם, נגש הבעל שם טוב לחות הסוסים שם, שהיתה החוה הגדולה ביותר באזור, ובקש מבעל החוה שיתן לו סוס חדש, חזק ובריא שיעבוד היטב, במקום הסוס הישן והמזדקן שלהם.

"כבוד הרב", אמר בעל החוה, "בחוה שלי יש אלפים סוסים, תוכל להסתובב ולבחור לך את כל מה שתרצה, אפילו עשרה סוסים תוכל לקחת חנם אין כסף".

החל הבעל שם טוב ללכת ימינה ושמאלה, ולבסוף הבחין בסוס לבן ושקט, שאינו אוכל הרבה, והצביע עליו – "אותו אני רוצה!", אמר לבעל החוה.

"אותו?! הוי, לא! מצטער, כבוד הרב, תוכל לקחת לך מאה סוסים אחרים, רק לא את הסוס הלבן!"

"מפני מה?"

"מעודי לא היה לי סוס כזה ... כל הסוסים קופצים ובוועטים כשהם רואים אוכל – והוא עובד היטב ולא צריך בכלל אוכל!"

"בכל אופן", חזר הבעל שם טוב, "אני מעוניין דוקא בו, ואם אתה רוצה לעשות את רצוני, תן לי אותו ואשלם לך".

החואי הרחרר לרגע, ולבסוף התגבר על עצמו והסכים. העמיד הבעל שם טוב את הסוס לצדו ואמר לבעל החוה: "אמור לי, האם היה לך בעבר שכן שלוה ממך הלוואה כלשהי ולא פרע?"

"כן", השיב לו, "ישטר החוב עדיין נמצא אצלי, אך הלה מת מבלי לשלם את חובו".

"מחל לחברך והבא לי את השטר", פקד עליו הבעל שם טוב.

עֲשֵׂה מִצְוֹת. וְכֵן תִּתֵּן לַמֶּשֶׁה בְּסִינַי, שְׁבַחְהוּ חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים, תּוֹרָה וּמִשְׁנָה, תִּלְמוּד וְהַגְדָּה.

בא בנו של הרא"ש, הרי הוא **בעל הטורים** ומבאר את דברי אביו; מאליף של **אנכי** עד המילה "**אִשֶׁר לְרַעְךָ**" ישנן 620 אותיות; 613 אותיות יש עד למילה **וְכָל**. אבל המילים "**אִשֶׁר לְרַעְךָ**" הן תוספת ל- 613 המצוות, שאינן כלולות בתרי"ג המצוות.

אומר בעל הטורים {כ, יג} – עשרת הדברות מתחילין באל"ף ומסיימין בכ"ף וזהו אך טוב לישראל ויש בהם תר"ך אותיות נגד תרי"ג מצות ושבע מצות בני נח. וסימנם כתר תורה לומר לך שאם לומד אדם תורה לשמה היא כתר לראשו ואם לומד שלא לשמה יחזור לכרת.

לאחר שלמדנו שיש לנו כתר"ר אותיות בעשרת הדברות כנגד תרי"ג מצוות ועוד שבע מצוות דרבנן, נשאלת השאלה – כמה אותיות יש בלוח הימני וכמה אותיות יש בלוח השמאלי?

התשובה היא – 533 אותיות בלוח שבין אדם למקום, ו- 87 אותיות בלוח שבין אדם לחברו.

נשאלת השאלה – כידוע, הלוחות היו שוות בגודלן, אז איך יכול להיות שבצד א' היו 533 אותיות ובצד שני היו 87 אותיות?!

בא המבני"ט בספרו **בית אלקים**, ומסביר שבצד שהיו יותר אותיות ה'פונטי' של האותיות היה קטן יותר, ובצד שהיו פחות אותיות ה'פונטי' של האותיות היה גדול יותר;

לכאורה, לא ברור. והרי הדברות יצאו מפי הקב"ה ולא נכתבו על ידו, אז איך בדיוק זה נחקק על הלוחות?

אומר המדרש לקח טוב {וזאת הברכה} – **מימינו אש דת למו. מלמד שהיה הדבור יוצא מימינו של הקב"ה לשמאלו וחוזר ומקיף לשמאלן של ישראל והקב"ה מקבלו מימין וחוקקו על הלוחות שנאמר** {תהלים כט} **קול ה' חוצב להבות אש.**

ולמה סידר הקב"ה שדוקא בצורה הזאת יכתבו הלוחות?

כותב **המבני"ט** {בית אלקים, שער היסודות פי"ב} – **ומפני** שחמשה דברות האחרונים הם קצרים הרבה מן הראשונים וישאר בלוח השני פנוי בהיותו שוה בשיעור לראשון, בין שיהיו כתובים החמשה פעם אחת בכל לוח או ב' פעמים או ד' או שמנה בכל לוח, נצטרך לומר כי היתה חקיקת וחרייתת החמשה דברות האחרונים שבלוח השני גדולה מחקיקת וחרייתת של לוח האחד חקיקה גסה מכילה בה' דברות האחרונים הקצרים כל השיעור שמכיל בדברות הראשונים הארוכים, כדי שיהיה נקרא ונראה יותר מה שהוזהרנו בינינו לבינינו, שיצר האדם רע מנעוריו לתאמתם ממה שהוא בינינו לבינו ית' שאין היצר מקטרג עליו כל כך.

פירוש הדבר, אומר לנו **המבני"ט**, תדע לך שהיצר הרע שבין אדם לחברו גדול יותר מהיצר הרע שבין אדם למקום! – בואו נבאר את היסוד הזה;

כותב המתנת חיים – כדי לומר לך שהדבר הזה חשוב יותר וניתן לך בהדגשה גדולה יותר, וכולם ראו את עשרת הדברות וראו שהמצוות של בין אדם לחברו שלטות הרבה יותר ממצוות של בין אדם למקום, כדי להזהירם מראש שלא יקלו במצוות אלו כאילו מצוות של בין אדם לחברו דרגתם נמוכה יותר, אלא אדרבא, חשובות הם בעיני המקום עד שמסרו הקב"ה בהדגשה גדולה יותר ממצוות של בין אדם למקום. והטעם, משום שהיצר הרע מקטרג (מסית) על מצוות של בין אדם לחברו יותר ממצוות של בין אדם למקום.

כשרוצים להדגיש משהו, כותבים אותו בהדגשה ובגדול – לדוגמא,

כשרוצים למכור סחורה מסוימת כותבים **70% SALE** בגדול ובכוכבית קטנה למטה כתוב "עד סוף השבוע"; על קופסת הסיגריות כתוב בכתב גדול החברה של הסיגריות, ובכתב קטן למטה שצריך זכוכית מגדלת כדי לקרוא אותו כתוב "העישון מזיק לבריאות" 😊 - כך להבדיל, אמר הקב"ה "אני רוצה להבליט בכוונה את הצד של בין אדם לחברו, היות וזה חשוב לי יותר".

אומר הספר **מגדים חדשים**, כאשר אדם עושה תשובה, כביכול זה רק בין אדם למקום. אבל בבין אדם לחברו אתה לא יכול לבקש מחילה רק מהקב"ה – ולמה?!! כי עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו!

נושא השעור: 'כבוד הבריות'
השיעור במסר
בשנת-ה- תשפ"ד
לפקודת צולם
(שנת 2024 למנינם)

משיחותיו של הרב"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

לכאורה, את מי זה מענין שהוא התבזה?!!! – פעם הבאה שלא יטפס על מרזבים! בעיה שלו שהוא החליט לגנוב! מה פתאום לתת לו 'הנחה' בעונש???

כותב ר' אליהו לופיאן ז"ל {לב אליהו משפטים} – אבל ירדה תורה לסוף דעתו של אדם, באשר הוא אדם מורכב מחומר וצורה – כח עפר מן האדמה עם נשמת חיים – חלק אלוקי ממעל, יש לו מעלות ומורדות בקרבו מעורבים ומסובכים, אשר עין בשר ודם לא תשורנו. עמוק עמוק בתוך לבו – עוד נתפס גם אצל גנב שפל זה רגש של אי נוחיות וקלון לעצמו בנשאו את הכבש על כתפיו בשוק לעיני בני אדם, אשר יודע הוא כי אינם חברים לו בדעותיו הנפסדות ... ואם כי הוא לא חלי ולא מרגיש בדבר הזה, הרי השיי"ת – חוקר לב ובוהן כליות – יודע עמקי לבבו כי כן הוא, וחס על כבוד כל אשר בשם אדם יכונה, ובכל ענין ואופן אינו מקפח ולא יחסיר לשלם לאיש כמעשהו – אפילו בדבר קל כזה של הרגש מעט פחיתות בתוך תוכו של גנב מועד נבזה וחדל אישים, ואין הנאתו שלימה, לכן מחשב לו הקבה דבר זה בחשבון עונשו – ופוחת ממנו חמישית!

אם אלה הדברים, בואו נראה דבר נורא ואיום – רק נקדים לו הקדמה מספר מעין גנים:

רחל אמנו עקרה; ואמרת התורה: {ל, א} **וַתֵּרָא רַחֵל כִּי לֹא יָלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנֶה רַחֵל בְּאֶחָתָהּ וַתֹּאמֶר אֵל יַעֲקֹב הִבֵּה לִי בְנִים וְאִם אֵין מִתָּה אֲנִי; אֹמֵר רְשִׁי' - הִבֵּה לִי. וְכִי כֵךְ עָשָׂה אַבְיָךְ לְאִמְךָ, וְהִלַּא הַתְּפַלֵּל עֲלֶיהָ. מִתָּה אֲנִי. מִכָּאן לְמִי שֶׁאֵין לוֹ בְּנִים שְׁחֹשֵׁב כְּמֹת: **הַתַּחַת אֲלֵקִים אֲנִי. וְכִי בְּמִקוּמוֹ אֲנִי: אֲשֶׁר מֵנַע מִמֶּךָ. אֵת אִמְרַת שֶׁאֵעֲשֶׂה כַּאֲבָא, אֲנִי אֵינִי כַּאֲבָא, אֲבָא לֹא הָיוּ לוֹ בְּנִים אֲנִי יֵשׁ לִי בְּנִים, מִמֶּךָ מֵנַע וְלֹא מִמֶּנִּי.****

{שם כב} **וַיִּזְכֹּר אֲלֵקִים אֵת רַחֵל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֲלֵקִים וַיִּפְתַּח אֵת רַחֲמָהּ: {כג} **וַתֵּהָרֵם וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר אֶסְף אֲלֵקִים אֵת חֲרַפְתִּי: {כד} **וַתִּקְרָא אֵת שְׁמוֹ יוֹסֵף לְאִמְרוֹ יִסֵּף ה' לִי בֶן אַחֵר.******

לכאורה, אם "אסף אלקים את חרפתי", היא היתה צריכה לקרוא לו 'אספי', אז למה 'יוסף' – על איזה חרפה מדובר כאן?!

אומר רש"י – חרפתי. שהייתי לחרפה שאני עקרה, והיו אומרים עלי שאעלה לחלקו של עשו הרשע.

אנשים היו באים ואומרים לה: "אין לך ילדים ... עוד מעט יעקב אבינו ישלח אותך חזרה הביתה ואת הולכת להתחתן עם עשו!"

עוד, אומר רש"י – אסף. הכניסה במקום שלא תראה וכן (ישעיה ד א) **אסף חרפתנו**, (שמות ט יט) **ולא יאסף הביתה**, (יואל ד טו) **אספו נגהם**, (ישעיה ס כ) **וירחך לא יאסף, לא יטמן**. פירוש, אסף – כמו שאוספים אבידה אל תוך הבית;

שואל המעין גנים, ולמה לא אמרה תורה לשון 'ביטל'?

אומרת לנו התורה – דע לך, כשבנאדם מבוזה, לעולם לא ימחק הכתם מהמילים שאמרת לו! תוכל 'לאסוף' את המילים הביתה ולשים במחסן. אבל לבטל אותם – לעולם לא! זה נשאר אצור בפנים, עד שיום אחד זה יוצא החוצה! אומרת רחל אמנו, "בי"ה אני כבר לא עקרה – יש לי כבר ילד. אני הולכת עם 'בוגה-בו 4*4' – עולה יורדת, הכל בי"ה. אבל החרפה הזאת, שתמיד אמרו לי 'הנה העקרה הזאת שהולכת להיות אשתו של עשו' – את הפצע הזה, אני יכולה לאסוף הביתה, אבל לבטל אותו אני לא יכולה – זה נמצא לי על הלב! אי"א לבטל את זה!"

בא ר' חיים שמואלביץ 'צ"ל ומראה לנו מהי כוחה של בושה; בפרשת בלק, בלק מנסה לגייס את בלעם לבוא ולקלל את ישראל – ולצורך זה, בורא הקב"ה את פי האתון בזמן בין השמשות של ערב שבת; האתון הזאת נמצאת ב- 'יסטנד ביי' במשך 2450 שנה כדי לפתוח את הפה;

אומרים חז"ל {פרקי דרבי אליעזר, פרק ל"א} – **השכים אברהם בבקר ולקח את ישמעאל ואת אליעזר ואת יצחק בנו וחבש את החמור. הוא החמור בין האתון שנבראת בין השמשות, שנאמר {בראשית כב, ג} וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֹקֶר וַיַּחֲבֵשׂ אֶת הַחֲמֹר. הוא החמור שרכב עליו משה בבאו למצרים, שנאמר {שמות ד, כ} וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת אֲשֶׁתוֹ וְאֶת בָּנָיו וַיִּרְכָּבֵם עַל הַחֲמֹר וַיֵּרֶד. הוא החמור שעתידי בן דוד לרכב עליו, שנאמר {זכריה ט, ט} גִּילִי מְאֹד בֵּת צִיּוֹן הַרְיֵעִי בֵּת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבֹוא לָךְ צָדִיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא עֲנִי וְרָכַב עַל חֲמֹר וְעַל עֵיר בֶּן אֲתָנוֹת.**

כותב ר' חיים שמואלביץ' {מאמר ע"ט, שנת תשל"ג} – "וויאמר אל שרי בלק לכו אל ארצכם כי מאן ה' לתתי להלך עמכם" {במדבר כב, יג}.

עמד הלה ואמר "מחול לך" שלש פעמים, ולאחר מכן נטל הבעל שם טוב את השטר וקרעו לגזרים, ובאותו רגע צנח הסוס הלבן ומת!

"מאחר ששכנך לא שילם את חובו" – הסביר הבעל שם טוב לבעל החוה ההמום – "נגזר עליו משמים להתגלגל בתוך סוס לארוה שלך ולעבוד שם עד שישים לשלם את חובו ... כשנודע לי הדבר וראיתי את סבלו הגדול, רחמתי עליו ולכן מהרתי לקרוע את שטר החוב, וכך הסתים תפקידו של הסוס המיוחד בחוה שלך..."

פירוש הדבר, אדם לוקח כסף ממישהו – אין דבר כזה לא להחזיר! – הוא לא יחזיר, הוא יחזור לסיבוב נוסף בעולם הזה – או בתור סוס או בתור מכסה מנוע 😊¹⁰

בא ר' אליהו לופיאן בפרשת השבוע ואומר דבר נפלא;

כשהתורה דנה את האדם, היא לא דנה את האדם רק על הגוף, אלא גם על הנשמה – ואלו שני חלקים נפרדים! לעומת זאת, אצל אומות העולם אין נשמה – דנים את האדם איך שהוא. מלמעלה עד למטה זו יחידה אחת. אין להם מבט לתוככי נשמתם. ולכן באה התורה ואומרת דבר מענין:

כאשר אדם נתפס גונב שור או שה, טבחו ומכרו – דהיינו שחט אותו ומכר אותו לאחר מכן, משלם פי ארבע על השה, ועל השור משלם פי חמש – ולמה?

אומרת הגמרא {מסכת ב"ק ע"ט, ב} – **אמר רבי מאיר: בא וראה כמה גדול כח של מלאכה שור שביטלו ממלאכתו חמשה שה שלא ביטלו ממלאכתו ארבעה.**

השה לא עושה שום דבר חוץ מלשבת בשדה כל הזמן, ולאכל סביונים. לעומת השור, שחורשים איתו כל היום את השדה. אם ביטלת אותו ממלאכה – גנבת אותו, אתה משלם תוספת לקנס על זה שביטלת אותו ממלאכתו. ולכן משלמים פי חמש.

ממשיכה הגמרא ואומרת – **אמר רבן יוחנן בן זכאי** בדיוק להיפך: **בא וראה כמה גדול כבוד הבריות שור שהלך ברגליו חמשה שה שהרכיבו על כתיפו ארבעה.**

פירוש הדבר, על שור אתה משלם פי חמש, לעומת השה, שאתה מקבל עליו 20% הנחה – ולמה עושים הנחה על שה? כי ברגע שהגנב גנב את השה, הוא שם אותו על הכתף וזה גרם לו לבושה. על הבושה הזאת הוא קיבל 20% הנחה!

נשאלת השאלה – לקחת שה על הכתפיים זה ביזיון – משה רבינו, גדול הדור! נותן התורה! לקח שה על הכתפיים¹¹ – אז על איזה ביזיון מדובר כאן בדיוק?! מרימים את הכבשה על הכתפיים, שתי רגליים מימין, שתי רגליים משמאל ומתחילים ללכת. איזו בושה יש לגנב בזה?!

ועוד יש לשאול, האם בית משפט של אומות העולם מתחשב בביזיון? "כבוד השופט, אל תשאל איך התבזיתי!" "מה קרה?"

"עליתי על המרזב של הזקנה כדי לגרד לה את הכסף מהביטוח לאומי, בחזרה ירדתי גם כן מהמרזב – כנראה נתפס לי המכנס באיזה בורג שהיה במרזב – נשארתי עם חצי מכנסיים – איזה ברשות!"

¹⁰ **ברוך שאמר:** ולכן טוב מאד עשו, שיש בדורות האחרונים ארגונים בשם 'נקי כפיים', שבערב יום כיפור אתה מתקשר לשם ותורם כסף – שאם ח"ו גנבת ממישהו, או שלקחת ולא החזרת – הם מנהלים קופה, שכשיבוא משיח צדקנו ב"ב אמן הם יחזירו את מה שגולת/לקחת/גנבת מבלי שידעת או שכתת, לדוגמא אתה עושה 'ירבסי' בחניה לפעמים, ולבלי לשים לב – 'יבוס!' – 'טמבון בטמבון נגעו' 😊 אם תצא מהמכונית לראות, הוא יאשים אותך על כל המכות שברכב מאז שהוא הוציא אותו מהחברה 😊 אז אתה מעדיף לנסוע בשקט שאף א' 'לא יראה' – ואם כך אתה נוהג, עברת על גול – אתה רוצה לחזור לעולם הזה בתור אגוזו?!!! 😊 לכן טוב שיש את העמותות האלה, כדי לכסות על חובות שהאדם לא יודע או לא זוכר אותם.

¹¹ **ברוך שאמר:** כך מספר המדרש {שמות רבה, פרשה ב, אות ב} – **אמר רבותינו, כְּשֶׁהָיָה מֹשֶׁה רִבִּינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם רוּעָה צֹאנוּ שֶׁל יִתְרוֹ בְּמִדְבָר, בָּרַח מִמֶּנּוּ גָדִי, וְרָץ אַחֲרָיו עַד שֶׁהִגִּיעַ לַחֲסִית, בֵּינוֹן שֶׁהִגִּיעַ לַחֲסִית, נִזְדַּמְנָה לוֹ בְּרִכָּה שֶׁל מַיִם, וְעָמַד הַגָּדִי לְשִׁתּוֹת, בֵּינוֹן שֶׁהִגִּיעַ מֹשֶׁה אֶצְלוֹ, אָמַר אֲנִי לֹא הֵייתִי יוֹדֵעַ שֶׁרָץ הֵייתִי מִפְּנֵי צָמָא, עָנַף אֶתְּךָ, הִרְכִּיבוּ עַל כַּתְּפוֹ וְהִנֵּה מֵהַלָּךְ. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, יֵשׁ לָךְ רַחֲמִים לְנַהֵג צֹאנוּ שֶׁל בְּשׂוֹר וְדָם קָךְ חִיידָךְ אֶתְּךָ תִּרְעָה צֹאנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּי: וּמֹשֶׁה הִיָּה רוּעָה.**

נושא השעור: 'כבוד הקריות'
השיעור במסר
בשנת-ה- תשפ"ד
לפקודת צולם
(שנת 2024 למנינם)

משיחותיו של הרב"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

לאסוף את זה ולהכניס 'הביתה'; גנב שגנב משהו – הפצע הנפשי שיש לו מהגניבה, על זה שהתבזה בפני הבריות, זה מה שכואב לקב"ה – ללמדנו כמה אדם צריך להזיז את כבוד הבריות, שלא לבייש אף אחד!!! – וזה יסוד הפרשה שלנו!

פתח הקב"ה "ואלה המשפטים", כדי ללמד אותנו כיצד מנהיג הקב"ה את עולמו. נכנסים לחודש אדר בס"ד – ומהו יש בו? את חג הפורים שבו נצטוונו לקיים ארבע מצוות: משלוח מנות, מתנות לאביונים, סעודת פורים וקריאת מגילה – מצוות של בין אדם לחברו! ללמוד איך להיות טובים יותר א' לשני!

אומר המדרש [שומר טוב בתהילים, מזמור ז] – בדורו של דוד המלך היו יוצאים למלחמה ונופלים על שהיו בהן דילטורין (מספרי לשון הרע). אמר דוד: רבוננו של עולם סלק שכינתך מביניהם, מה שכינתך עושה בארץ, שנאמר {שם נז} רומה על השמים אלקים. אבל דור אחאב כולם עובדי ע"ז ועל שלא היו בהן דילטורין היו יוצאין ונוצחים ולא היה מהן נהרג אחד [בזכות זה שהיו מאוחדים].

ופירש רש"י: "להלך עמכם, אלא עם שקים גדולים מכם, למדנו שרוחו גבוהה, ולא רצה לגלות שהוא ברשותו של מקום אלא בלשון גסות". נראים הדברים שלא נתכוין בלעם לרמותם, ולא בדה לדבר מלבו לומר בשם ה' שמוע ממנו לילך עמהם מפני שאינם מכובדים עבורו, אלא שהוא עצמו טעה והבין כך את מה שאמר הקב"ה: "לא תלך עמהם לא תאור את העם וגו'" {שם יב}, שיש כאן שני ציוויים נפרדים, שלא ילך עמהם כיון שאינם נכבדים דיים עבורו, וגם שלא יאור את העם. והוא משום גסות רוחו, לא אמר להם אלא את הטעם הראשון שאין הדבר לכבודו ללכת עמהם. ויתכן עוד שהסיבה שהוא טעה והבין כך את ציווי הקב"ה, גם היא היתה משום גסות רוחו.

אך נראה עוד טעם מדוע הבין בלעם כך, והוא עפ"י מה שכתב באור החיים לפרש את שאלת הקב"ה: "מי האנשים האלה עמך" {שם ט}, "שאמר לו הקב"ה וכי אנשים אלו ראויים להיות עמך, שהכנסת אותם לחדר המיוחד לך, כי יקפיד ה' על כבוד בלעם, וכמו שמצינו שהרג את האתון משום כבודו של בלעם, יעו"ש. וכיון שראה בלעם שהקב"ה מקפיד על כבודו, הבין שגם הציווי: "לא תלך עמהם" משום כבודו הוא...

ובאור החיים שם (יב-יג) משמע שלא ילך עמהם שאין זה לכבודו, ועוד ציווי שלא יאור את ישראל, והוא אמר להם רק את המאמר הראשון שאמר לו ה', ולא את המאמר השני יעו"ש. והנה הקדים הקב"ה את הציווי שלא ילך עמהם, לפני הציווי שלא יאור את העם, ולמדנו מכך את גודל ההקפדה שהקפיד ה' על כבודו של בלעם.

וכן יש לנו ללמוד, ממה שהרג הקב"ה את האתון, כדי שלא תהא האתון עוברת בשוק, ויאמר זו שסילקה את בלעם (רש"י שם לג ע"פ במד"ר פ"כ יד). ונתבונן נא, הרי אילו היתה האתון נשארת בחיים, הרי היא היתה 'קידוש השם חי', וכשהיתה עוברת בשוק היו הבריות אומרות 'מה גדלו מעשיך ה'', ואעפ"כ ויתר הקב"ה, כיכול, על כבוד שמו, והרג את האתון כדי שלא יצא ממנה בזיון לבלעם, אף שבבזיון זה היה מתגדל כבוד שמים...

בלעם הרשע – זה שנתן את העצה לפרעה לזרוק את ילדי ישראל למים – הקב"ה מוותר על כבודו שלו, ודואג לכבוד של הרשע הזה!!!

בא הספר יזעאלⁱⁱ, ומספר סיפור – וכן שמעתי מעשה באיש א' חוטב עצים שהיה בכל יום הולך אל היער וחוטב עצים ומביאן לעיר ומוכרן ומזה פרנסת בני ביתו ובתוך היער ההוא היה אריה א' ראה את האיש שבכל יום הוא באב וחוטב עצים מן היער, פעם ראה אותו איש את האריה ופחד ממנו וראה שהאריה מתקרב אליו לאט לאט בלתי רוגז ושאגה, אזי עמד במקומו ואמר מה שיהיה יהיה עד שנתקרב אליו וישב לפניו והראה לו אות וסימן ידידות וא"ל: היער הזה שלי ואתה לא תפחד ותבוא בכל יום לחטוב מכאן עצים ותמכור אותם למחיית ביתך וקם האריה ממושב ושב לו כמה אילנות ולקח אותם העירה ובכל יום היה זה מנהגו ולפעמים מביא לאריה איזה חתיכת בשר או מנה הראוי לאכילת אריה, והיה ביניהם אהבה עזה תלויה בדבר מצד ה"ב"א ההוא ובאם היה האיש הוא ישן ביער האריה שומר עליו ואם אריה ישן משים ראשו על ברכיו של האיש. זמן רב היתה אהבה הזאת חזקה ביניהם. יום אחד רצה האריה לנסות את בני"א והיה ישן ראשו על ברכיו והוציא מפיו רוח הפחה והיה ריחה רע. יש אומרים שריח הפה של אריה רע ביותר רע. שמע האריה ושתק. אח"כ כשקם מהשינה אמר להאיש: "ראשי כואב עלי, קח את הגרזן ותכה על ראשי" – ומאן בני"א לעשות. והציר בו אם לא תכה אני משבר אותך ואוכל אותך, וצוה עליו להכות בכל כוחו ונפל האריה לארץ ונתעלף, והאיש לקח את עציו והלך לו ואח"כ הלך האריה וחזר למקומו עד זמן מועט נתרפא בראשו וחזר אל היער וראה את האיש חוטב עצים. א"ל: איך אתה רואה נתרפא ראשי? וא"ל: כן, ואח"כ א"ל: המכה אשר הכית את ראשי נתרפאה. אבל דבר גנאי שאמרת לי לא אשכח לעולם שאין לו רפואה! על כן אני מצוך צא מן היער הזה שלא תבוא פה עוד הפעם, שמא אכעוס עליך ואשבור אותך ואוכל אותך, כי זמן רב היינו חברים ואהובים אתה לא שמרת את אהבתנו ואני אשמור האהבה, צא מכאן ולא תחזור פה! למדנו מזה מכת החרב יש לה רפואה, אבל מכת הלשון אין לה רפואה ...

ברוך שאמר: תארו לעצמכם, אם האתון של בלעם היתה חיה היום. היו שמים אותה בגן החיות התנכי, היתה נותנת בכל יום שני מופעים. כמה בעלי תשובה היו יכולים לצאת מזה! 😊

ברוך שאמר: פרשת בהר, עמ' 234, לר' חכם אברהם עזריה.

פרשת משפטים

ללמדנו בא הכתוב, שאם רוצים לנצח

במלחמה, עלינו להרבות אהבה אחוה שלום

ורעות – ובזכות זה נזכה בע"ה לגאולה

השלימה במהרה בימנו אמן ואמן !!!

